

Miljökravsmodul: Drivmedel (Propellant)- Anskaffning

Information till kravställaren

Kraven i denna miljökravsmodul kan ställas på drivmedel. Vid behov av stöd med miljökrav i upphandling kontakta hallbarhet@fmv.se.

I denna miljökravsmodul definieras vilken typ av krav som avses i vänster kolumn. "L" markerar ett lagkrav inom området. "M" markerar ett miljökrav (innebär högre krav än lagstiftningen).

I kravformuleringen anges ibland en kommentar (i rött) till kravställaren, som stöd för tillämpning av kravet. Den röda texten ska tas bort innan kravet används i upphandlingsdokumenten.

Krav mot grå bakgrund är sådana som omfattas av kraven i "Försvarssektorns Kriteriedokument – kemiska ämnen, kemiska produkter och varor". Övriga krav täcks inte av Kriteriedokumentet alternativt är mer långtgående än kraven i Kriteriedokumentet.

De miljökrav (M) som ställs i modulen är av stor vikt att ta med i upphandlingen, för att FMV ska kunna uppfylla åtagande mot Försvarsmakten och ge underlag för substitution/utfasning av farliga kemiska produkter. Delkrav under rubriken "Krav på anbudsgivare utanför EU" ska, trots att dessa inte är lagkrav, **alltid** ställas vid anskaffning av kemiska produkter. Om kraven inte ställs kan FMV få rollen som "importör till EU" enligt kemikalielagstiftningen, vilket är förenligt med stora kostnader och administrativt arbete för myndigheten.

Kravställaren kan ange modulens krav i den tekniska specifikationen (TS) / kravspecifikationen eller i verksamhetsåtagandespecifikationen (VÅS/SoW) / avtalsutkast. Kravställaren måste själv göra bedömningen om var ett krav lämpligen ska placeras samt om det är relevant att ställa alla eller vissa av kraven utifrån upphandlingens art. Miljökravsmodulen ska endast ses som ett stöd i arbetet.

Obs! Direkt efter miljökravsmodulen följer viktig information om miljöpåverkan, relevanta lagar, miljökrav inom området. Läs denna information innan du använder kraven i modulen.

Krav-typ		Miljökrav	Text till svarsbilaga
	1	<u>Produktkatalog Försvarmaktens Drivmedel</u>	
M	1.1 Svenska	<p>a. Anbudsgivaren ska använda de föreslagna kemiska produkter som finns i "Produktkatalog Försvarmaktens Drivmedel" (M7789-000183 CD PRKAT DRIVMEDEL) för produktkategorierna motorbensin 95, 98, fordonsdiesel Mk1, dieselbrännolja 60 och fartygsdiesel Mk1. (https://www.fmv.se/en/Our-activities/Fuels-lubricant-and-associated-products1/).</p> <p>b. Om andra kemiska produkter i ovan nämnda produktkategorier föreslås ska detta anges i anbudet.</p> <p>c. Säkerhetsdatablad och tekniska datablad ska bifogas anbudet elektroniskt för kemiska produkter i produktkategorierna [ange produktkategori, ex motorbensin 95, 98, fordonsdiesel mk 1, dieselbrännolja 60 och fartygsdrivmedel mk 1] om de inte återfinns i Produktkatalog Försvarmaktens drivmedel. Säkerhetsdatabladen ska vara utformade enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach) och klassificeringen ska vara enligt förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP).</p> <p><i>Anm. Kemiska produkter som <u>inte</u> återfinns i Produktkatalog Försvarmaktens Drivmedel omfattas inte av undantaget som återfinns i "Försvarssektorns Kriteriedokument – kemiska ämnen, kemiska produkter och varor".</i></p>	<p>Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej</p> <p><i>Styrkande av detta krav: Anbudsgivaren ska förteckna samtliga kemiska produkter (ämnen och blandningar) som ingår i offererad materiel. Förteckningen ska innehålla handelsnamn på produkten, information om de kemiska produkterna finns i Produktkatalogen eller om de behöver säkerhetsdatabad enligt gällande lagrum.</i></p>

	English	<p>a. The tenderer shall use the suggested chemical in “Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products” for the Swedish Armed Forces (M7789-000193 CD PRKAT DRIVMEDEL) for the product categories engine petrol 95, 98, diesel fuel MK1, diesel fuel oil 60 and marine diesel MK1. Se, http://www.fmv.se/sv/Verksamhet/Drivmedel1/</p> <p>b. If other chemical (substances and mixtures) in the above mentioned product categories are suggested, this shall be declared in the tender.</p> <p>c. Safety data sheets and technical data sheets for chemicals (substances and mixtures) in the product categories [ange produktkategori, ex motorbensin 95, 98, fordonsdiesel mk 1, dieselbrännolja 60 och fartygsdrivmedel mk 1] shall be attached to the tender electronically, if they are not listed in “Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products”. The safety data sheets shall comply with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach) and the classification shall comply with Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP).</p> <p><i>Note: Chemicals (substances and mixtures) that do not appear in “Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products” shall comply with "The defence sector's criteria document - chemical substances, chemical products and articles".</i></p>	<p>Is shall- requirement fulfilled? Y/N.</p> <p><i>Proof of fulfillment: The tenderer must list all chemical products (substances and mixtures) contained in offered materiel. The list must contain the product's trade name, information whether the chemical substances or mixtures are listed on the candidate list or require safety data sheets under applicable law.</i></p>
	2	<u>Information avseende ämnen på Kandidatförteckningen eller bilaga XIV till Reach</u>	
M/L	2.1 Svenska	<p>Ämnen/föreningar som återfinns på Kandidatförteckningen och ingår i offererade kemiska produkter (ämnen och blandningar) ska redovisas i särskild förteckning.</p> <p>Förteckningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelsnamnet på den kemiska produkt som innehåller ämnet. - Kemiskt namn inkl. CAS-nr eller motsvarande - Information om anbudsgivaren planerar att substituera ämnet som är upptaget på ECHA:s Kandidatförteckning - Information om hur anbudsgivaren kommer att säkerställa försörjningstrygghet för FMV av den aktuella kemiska produkten under hela avtalsperioden. <p>Länk till kandidatförteckningen: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<p>Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej</p> <p><i>Styrkande av krav: Förteckning enligt krav alternativt att den kemiska produkten inte innehåller ämnen upptagna på kandidatförteckningen.</i></p>

	English	<p>Substances/compounds found on the Candidate list and as ingredients in offered chemicals (substances and mixtures) shall be declared in a separate declaration.</p> <p>The declaration shall include:</p> <ul style="list-style-type: none"> - The trade name of the chemical containing the substance - Chemical name including CAS-no or equivalent - Information about whether the tenderer plans to replace the substance included on ECHAs Candidate List - Information regarding how the tenderer will ensure Security of Supply to FMV of the chemical in question throughout the contractual period. <p>Link to the Candidate List: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<p>Is shall- requirement fulfilled? Y/N</p> <p><i>Verification of fulfillment:</i> Declaration as required or declaration that the chemical does not contain substances listed on the Candidate list.</p>
M/L	2.2 Svenska	<p>Ämnen/föreningar som är upptagna på i bilaga XIV i Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach) och ingår i offererade kemiska produkter (ämnen och blandningar) ska redovisas i särskild förteckning.</p> <p>Förteckningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelsnamnet på den kemiska produkt som innehåller ämnet. - Kemiskt namn inkl. CAS-nr eller motsvarande - Information om hur anbudsgivaren hanterar lagkravet angående tillstånd (EG nr 1907/2006). - Information om eventuellt tillståndsnummer. - Information om anbudsgivaren planerar att substituera ämnet som är upptaget på bilaga XIV. - Information om hur anbudsgivaren kommer att säkerställa försörjningstrygghet för FMV av den aktuella kemiska produkten under hela avtalsperioden. <p>Länk till tillståndsförteckningen: https://echa.europa.eu/sv/authorisation-list</p>	<p>Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej</p> <p><i>Styrkande av krav:</i> Förteckning enligt krav alternativt att den kemiska produkten inte innehåller ämnen upptagna på kandidatförteckningen.</p>

	English	<p>Substances/compounds in Annex XIV in Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach) with amendments that are included in offered chemicals (substances and mixtures) shall be declared in a separate declaration.</p> <p>The declaration shall include:</p> <ul style="list-style-type: none"> - The trade name of the chemical containing the substance - Chemical name including CAS-no or equivalent - Information on how the tenderer fulfils /plans to fulfil requirements by law regarding authorisation (EC no 1907/2006) - Information regarding (if any) the authorisation number - Information about whether the tenderer plans to replace the substance included on Annex XIV, EC no 1907/2006. - Information regarding how the tendered will ensure Security of Supply to FMV of the chemical in question throughout the contractual period. <p>Link to the authorisation list: https://echa.europa.eu/authorisation-list</p>	<p>Is shall- requirement fulfilled? Y/N</p> <p><i>Verification of fulfillment:</i> Declaration as required or declaration that the chemical does not contain substances listed in Annex XIV.</p>
	3	<u>Produktkvalitet</u>	
M	3.1 Svenska	Offererad produkt ska uppfylla fordringarna för MK1 dieselbrännolja enligt svensk Standard SS 15 54 35 (senaste utgåva) alternativt SS 15 54 10 om eldningsoljan uppfyller kravet för miljöklass 1 med lågsvavligt innehåll max 0,0001 mass-% svavel.	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	English	Offered product shall comply with the requirements for MK1 diesel fuel oil by Swedish Standard SS 15 54 35 (latest edition) alternatively SS 15 54 10 if the fuel oil meets the requirement for class 1 with low-sulphur content of maximum 0.0001 wt.-% sulphur.	Is shall- requirement fulfilled? Y/N
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Enbart relevant vid upphandlingar för MK1 dieselbrännolja.</i>	

M	3.2 Svenska	Offererad kemisk produkt ska uppfylla fordringarna för Eldningsolja 01 enligt svensk standard SS 15 54 10 (senaste gällande utgåva).	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	English	Offered chemical shall comply with the requirements for Fuel oil 01 by Swedish Standard SS 15 54 10 (latest edition).	Is shall- requirement fulfilled? Y/N
	Hjälpstext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Enbart relevant vid upphandlingar av Eldningsolja 01.</i>	
		Krav i VÄ-spec/SoW alternativt utkast till kontrakt/avtal	Text till svarsbilaga
4		<u>Krav på leverantörer utanför EU</u>	
M	4.1 Svenska	<p>a. Leverantören av kemiska produkter (ämnen och blandningar) utanför EU ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. Leverantören av kemiska produkter (ämnen och blandningar) utanför EU ska försäkra sig om att FMV:s användning ingår som en identifierad användning i ett eventuellt registreringsunderlag enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. Leverantören av kemiska produkter (ämnen och blandningar) utanför EU ska stå för kostnaden ifråga om åtgärder vid import av kemiska produkter från länder utanför EU enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>d. Leverantören av kemiska produkter (ämnen och blandningar) utanför EU ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP). Ett ämne ska anmälas till europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA:s) klassificerings- och märkningsregister om ämnet placeras på marknaden inom EU och</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Är registreringspliktigt enligt Reachförordningen, eller ii) Är en kemisk produkt (ämne) som är klassificerad som farlig enligt CLP, eller iii) Är klassificerad som farlig samt ingår i en blandning i en koncentration som leder till att blandningen klassificeras som farlig enligt CLP. 	

	English	<p>a. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements on an importer in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall ensure that FMV's use of the chemical(s) is an identified use in a (if any) dossier according to Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall bear the costs of measures with regard to the import of chemicals (substances and mixtures) from countries outside of the EU in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>d. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements of an importer in accordance with Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP). A substance shall be notified to the European Chemicals Agency's (ECHA) classification- and labelling inventory if the substance is placed on the EU market and</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Is required to be registered under the REACH regulation, or ii) Is a chemical (substance) classified as hazardous by CLP, or iii) Is classified as hazardous and a constituent of a mixture in such a concentration that it is classified as hazardous by CLP. <p><i>Information to the tenderer: The requirement applies to tenderers outside of the EU. The requirement applies to tenderers inside of the EU by law.</i></p>	
	Hjälptext	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort när kravet används): Detta krav ska alltid ställas vid anskaffning av kemiska produkter där det finns en möjlighet att en anbudsgivare är placerad utanför EU. Om kraven inte ställs kan FMV få rollen som "importör till EU" enligt kemikalielagstiftningen, vilket är förenligt med stora kostnader och administrativt arbete för myndigheten.</i></p>	
	5	<u>Märkning av kemiska produkter</u>	
L	5.1 Svenska	<p>Märkningen ska följa gällande regelverk inom EU för klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, EG nr 1272/2008 (CLP). Märkningen ska vara på svenska.</p> <p>Undantag: Om produkten inte är satt på den svenska marknaden ska märkningen vara på engelska.</p>	

	English	The labelling shall comply with applicable regulations within the EU for classification, labelling and packaging of substances and mixtures, EC no 1272/2008 (CLP). The labelling shall be in Swedish. Exemption: If the product is not placed on the Swedish market the labelling shall be in English	
	6	<u>Produktanmälan</u>	
L	6.1 Svenska	Om en kemisk produkt enligt svensk lagstiftning ska anmälas till Kemikalieinspektionens Produktregister, ska leverantören underrätta FMV om produktens A-nummer när produkten har registrerats hos Produktregistret https://www.kemi.se/hitta-direkt/produktregistret	
	English	If a chemical by Swedish law shall be notified to the Swedish Chemicals Agency's Products Register, the supplier shall inform FMV of the product's A-number once it has been registered (https://www.kemi.se/en/directly-to/products-register).	
	Hjälp-text	<i>Till kravställare (röd text tas bort när kravet används): I svarsbilagan så ska information lämnas om produkthanmälan inte behövs, att den är gjord (produktens A-nummer bifogas) eller att den kommer att göras inom den tid som anges i Kemikalieinspektionens föreskrifter 2008:2</i>	
	7	<u>Additiv för hämmande av mikrobiologisk tillväxt (Grotamar 82)</u>	
	7.1 Svenska	Det skall vara möjligt att avropa alla angivna kvaliteter med additivet Grotamar 82 inblandat. Additivet tillhandahålls leverantören kostnadsfritt genom FMV:s försorg. Inblandning, skall om så begärs, ske av leverantören i tankbil eller bunkerbåt före leverans.	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	English	It shall be possible to call off all specified qualities with the Grotamar 82 additive involved. The supplier will receive the additive free of cost through FMV. Upon request, the supplier shall mix the additive in a tanker or bunker boat prior to delivery.	Is shall- requirement fulfilled? Y/N

	Hjälptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Om detta krav ställs så ska säkerhetsdatablad och inblandningsinstruktioner för additivet Grotamar 82 begäras av anbudsgivare. Rekommenderad normaldosering är 250 ppm Grotamar 82.</i>	
8	<u>Miljöplan</u>		
8.1	Svenska	Anbudsgivaren skall senast en (1) månad efter eventuell avtalsteckning redovisa en preliminär miljöplan för FMV enligt bilaga [X]. Den preliminära miljöplanen skall dialogiseras mellan anbudsgivaren och FMV och skall fastställas av båda senast tre (3) månader efter det att avtalet trätt i kraft.	
	English	The tenderer shall within one (1) month of signing the contract present a preliminary environmental plan to FMV in accordance with annex [X]. The preliminary environmental plan shall be communicated between the tenderer and FMV and finalised within 3 months after the contract has entered into force.	
	Hjälptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): Leverantören ska ta fram en miljöplan som visar hur miljöarbete eller miljöledning tillämpas i det aktuella projektet. Miljöplanen ska också beskriva vilken verksamhet som genomförs för att säkerställa och styrka att legala krav, interna krav och FMV:s miljökrav uppfylls. Ett stöddokument finns för att underlätta för leverantören att ta fram en miljöplan.</i> https://www.fmv.se/Global/Dokument/Verksamhet/Milj%c3%b6/St%c3%b6ddokument%20f%c3%b6r%20leverant%c3%b6rens%20milj%c3%b6plan%202,0.pdf <i>Exempel på hur en miljöplan speciellt anpassad för Drivmedelsupphandlingar kan se ut finns längst bak i denna miljökravsmodul.</i>	<i>I svarsbilagan ska anbudsgivaren försäkra att de kommer redovisa en miljöplan enligt krav</i>

Information om miljökrav:

Denna modul avser främst avtal för diesel- och bensinbaserade drivmedel för fordon och fartyg som tankas på Försvarmaktens tankstationer. För drivmedel som ska användas till civila fordon ska avrop ske på Kammarkollegiets drivmedelsavtal. Enbart krav som är relevanta för den specifika upphandlingen ska tas med. Drivmedel som ingår i Produktkatalog Försvarmaktens drivmedel är undantagna i "Försvarssektorns Kriteriedokument – kemiska ämnen, kemiska

produkter och varor”. Produktkatalogen Försvarets drivmedel är ett verktyg som kan användas vid kravställning och produktval vid upphandling av drivmedlen bensin och diesel.

Det är viktigt att notera att drivmedel ingår i kategorin kemiska produkter och omfattas således av de lagkrav som berör kemiska produkter.

Relevanta lagar:

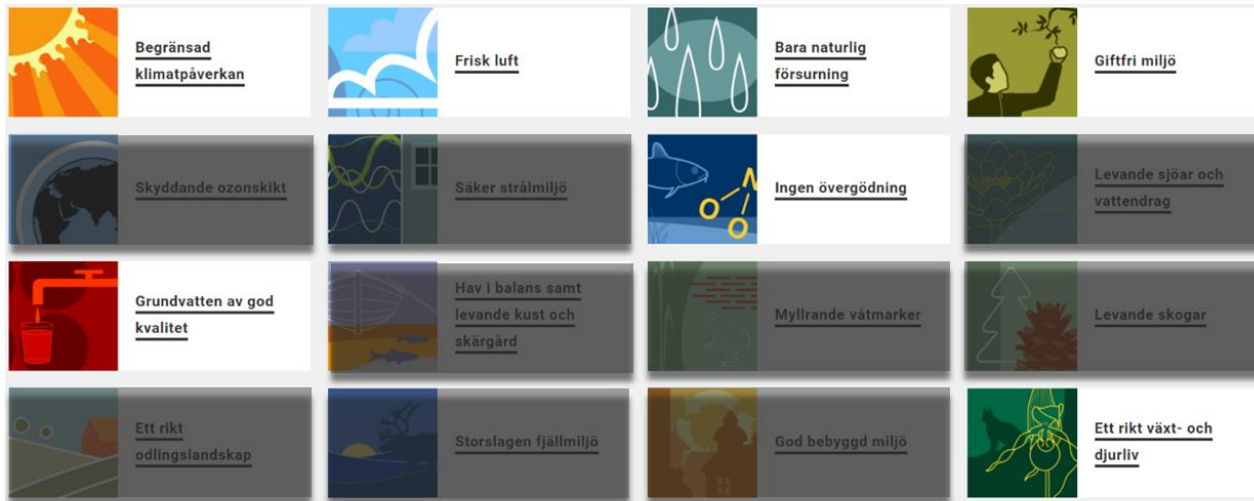
- Förordning EG (nr) 1272/2008 (CLP) reglerar klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
- Förordning EG (nr) 1907/2006 (Reach) reglerar registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier.
- Drivmedelslagen, SFS (2011: 319) reglerar bland annat gränsvärden för olika tillsatser i drivmedel, per miljöklass.

För intern styrning inom kemiområdet, se TjF avseende livscykelansvar för kemiska produkter och varor innehållande farliga kemiska ämnen.

Andra relevanta miljökravsmoduler:

- Se kemiska produkter
- Se drift- och underhållskemikalier
- Se fordon och transporttjänster
- Se däck
- Se arbetsmaskiner

Berörda nationella miljömål

Berörda globala hållbarhetsmål

Miljöplan

Miljöplanen ska utformas enligt följande:

Del A. Yttre miljö

- a. Innehålla syfte med dokumentet, samt dess status. Därutöver skall det framgå under vilka förutsättningar planen gäller, samt vilka eventuella avgränsningar som gjorts. Rutin för uppdatering av planen skall framgå.
- b. Visa tillämpningen av leverantörens generella systematiska miljöarbete/ miljöledningssystem för aktuellt uppdrag mot FMV.
- c. Redovisa medarbetare/befattningar/roller inom organisationen som är ansvariga för:
 - i. Att säkerställa att alla aktiviteter som krävs av leverantörens systematiska miljöarbete, legala krav eller FMVs miljökrav, planeras och genomförs.
 - ii. Kommunikation i miljöfrågor, kopplat till uppdraget, med myndigheter, FMV, leverantörer etc.
 - iii. Att uppdatera och fastställa miljöplanen.
- d. Redovisa om, och i så fall hur, leverantören (enskilt eller i leverantörskedjan) genomför aktiviteter/åtgärder som syftar till att:
 - i. råvaror, förädlingsprodukter och färdiga drivmedel produceras/bearbetas i enlighet med gällande lagar, förordningar och andra föreskrifter i respektive land om naturvård och biotopskydd på de mark- och vattenområden som berörs.
 - ii. levererade drivmedel på massbalansnivå inte härstammar från oljesand, tjärsand, skiffergas, skifferolja eller syntetisk olja från kol.
 - iii. kartlägga råvarubas (ex olja, kol, naturgas), ursprungsland samt produktionsanläggning för levererade drivmedel.
 - iv. minska utsläppen av växthusgaser som är kopplade till de avropade produkterna, inklusive de utsläpp av växthusgaser som uppkommer i samband med leverans till FM/FMV.
 - v. omhänderta miljöpåverkan från leverantörens övriga identifierade betydande miljöaspekter

Om leverantören inte arbetar med ovan områden ska orsak och ev. tidplan för kommande aktiviteter/åtgärder redovisas.

- e. Redovisa den miljökompetens som nyttjas i det aktuella projektet och hur miljökompetensen kopplas till projektet och dessa aktiviteter.
- f. Redovisa leverantörens aktiviteter som syftar till intern uppföljning av miljöarbetet.
- g. Innehålla en förteckning över anlitate konsulter och underleverantörer, vars verksamhet har påverkan på miljöbelastningen från uppdraget.

Del B. Socialt ansvarstagande

Beskriva leverantörens arbete som syftar till att säkerställa att grundläggande arbetsvillkor respekteras i leverantörskedjan, dvs. att de varor/tjänster som levereras till FM/FMV inom ramen för avtalet produceras under förhållanden som är förenliga med:

- FN: s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)
- ILO:s kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering, föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182)
- FN:s barnkonvention (artikel 32)
- Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagsstiftning som gäller i tillverkningslandet
- Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet
- Den miljöskyddslagstiftning som gäller i tillverkningslandet
- FN: s deklaration mot korruption

Om leverantören inte arbetar med ovan område ska orsak och ev. tidplan för kommande aktiviteter/åtgärder redovisas.

Del C. Redovisning av genomförda aktiviteter/åtgärder

Beskriva hur årlig redovisning skall ske till FMV av genomförda aktiviteter/åtgärder som utförs inom ramen för denna miljöplan (del A och B).